

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1103 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year \$12.00; six months \$6.25; three months \$3.25 — Jersey City & Foreign Rates: One year \$14.00; six months \$7.50; three months \$4.00. For UNA members monthly 65c.

Передплата: На рік — \$12.00; на пів року \$6.25; на три місяці \$3.25. — В Джерсі Сіті і закордоном: — На рік \$14.00; на пів року \$7.50; на три місяці \$4.00. — Для членів У. Н. Союзу, членів і членок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і монетні ордери виставляти на: "Svoboda".

Статті і доповіді, підписані авторами, не можуть бути використані в іншому виданні. Неразмовлені матеріали повертаються тільки тоді, коли автор собі їх поверне з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Москва і Бонн

Про заплановану і домовлену вже в останньому під час відвідин Аджубея зустріч совєтського диктатора Нікіти Хрущова з канцлером Західної Німеччини Людвігом Ергардом широко розповсюдилася світова преса, коментуючи на всі лади її перспективи і висловлюючи з цього приводу наїзрозумілі міркування. Ніже слова про недалеку зустріч Хрущова з Ергардом не подала ще й досі совєтська преса, яка задала тільки, що Аджубей був прийнятий Ергардом й обговорив з ним "ряд міжнародних питань".

Причиною такої стриманості совєтських пропагандистів в інформуванні населення СССР про зроблену вже в Західній Німеччині домову в справі зустрічі Хрущова з Ергардом, і до того в самих там Бонні, шукають далеко не треба: вона ясна і зрозуміла. Західна Німеччина і її уряд — доведення з Аденауером, а тепер з Ергардом на чолі — це, в насиченні совєтської пропаганди, найгіршого роду реакція, "мілітаристи і реакціоністи", "палі війни", що їх треба за яку ціну знищити. В усіх повідомленнях, ентузіазмі і карикатурах совєтська пропаганда представляє Ергарда і його міністра просто як воєнних злочинців, "нових Гітлерів", яких за їх злочини та намагання відірвати німецький мілітаризм треба судити або позакрати до двох божевільних. Не можна ж тепер завертати круто на 180 ступенів і подавати людям до відома, що провідний совєтський лідер, "вождь" — перший секретар ЦК КПСС і прем'єр СССР Нікіта Хрущов — вибирається на "дружню зустріч" з цими божевільними маляками. Для такої крутого звороту Кремль сподівається підготувати поневолені Москвою народи спровокувати, з допомогою таких чи інших доконалих фактів.

Але, з другого боку, вся совєтська пропаганда кампанія проти Бонну, нібито дуже принципова на словах, с на ділі тільки ханжерами, димовою заслоною, під покровом якої Москва сподівається освітлити потрібні їй політичні й економічні цілі. Атакуючи безпечною Західно Німеччину, як "фортецю відродженого німецького мілітаризму", Совєти рахують на те, що їм вдасться хоч частково відірвати її і її інші держави НАТО від безпосередньої участі в заходах, збройних чи оборонних Європи проти комуністичної агресії. Водючає і з цим Москва хоче витратити на заці і заповнити собі на ніщо відбитку тривале перемир'я, щоб сподіваючись утримувати комуністичний режим у Східній Німеччині з її економічною відсталістю й делат глибшим незадоволенням її населення.

Проходячи у пресі і в радіо Західно Німеччину та її керівників, Совєти водночас і з цим дуже поступили й навіть "чемні" у безпосередній асиміляції з боннськими "палами війни". Розмови совєтського амбасадора в Західній Німеччині Смірнова з Ергардом та його міністра відбуваються в "дружній атмосфері"; це "дружніше" поволіється частіше представники в різному роду переговорах з німецьким урядом і президенти німецької індустрії та капіталу. Можливо, ірраціональні вище політичних цілей, треба теж німецьких машин, товарів, кредитів і зарплат цього нашої Хрущов готовий віддати за ватажком німецьких революціонерів Ергардом, сподіваючись обманути в останній раз і його, і народи СССР.

Федір Дукко

МОЯ МОЛОДІСТЬ

(сторінки з автобіографії)

(16)

Під впливом Віри я сповна і перестав робити хлоп'ятини в своїй протестній боротьбі проти зневаженої казаччини, але прийшов до остаточної постанови, що підлягати далі цій казаччині не буду. Отож мушу або покинути пансіон і перейти на приватне мешкання в місті, або попрямувати з глухівською гімназією і перенестися до якоїсь іншої. Але до якої?

У Києві існувала тоді дуже популярна на Україні колегія Імени Павла Галагана. У цій стародавній фундації, що мала лише чотири старші гімназійні класи, учні жили тільки в інтернаті, але там зовсім зважав уклад життя, подібний до того, який існував у глухівському учительському інституті; учні не носили уніформ, не мали над собою поліційного нагляду "воспітателів", користали з права вільного виходу до міста. А до того всього наука й проживання в інтернаті були безплатні. Одна лише була перешкода для вступу до колегії: туди приймали тільки найвищих класів з педогогіки й успіхів у науці учнів, чим я викладався не міг. Треба, отже, було шукати якоїсь іншої гімназії. Мою увагу привертало чомусь до себе новгородське гімназія, в якій учнівський мій дядько Василь. Але перенесення до Новгородської гімназії не від мене. Треба було на це ще батьківське рішення.

А батько після смерті мами мав великі клопоти. Старша донька Олександра вчилася вже правду, в дівочій спартизанській (з правами середньої) школі в Чернігові і мешкала

50 років тому

Світова преса в ці дні присвячує увагу 50-річчю війни, записаної в історії під назвою перша світова війна. Тоді на побойовищах втратило життя 10 мільйонів людей, а 20 мільйонів було поранено й покалічено. Вона розпочалася під претекстом убивства в Сараєві сербським патріотом наслідника престолу Австро-Угорської імперії. Через місяць війська Австро-Угорщини напали на Сербію. Імперіалістична Росія негайно проголосила мобілізацію велетенської армії, щоб скористатися з ворохобні і здійснити свою заповітну мрію — просунути на Балканський півострів. Тоді й Німеччина проголосила мобілізацію, а потім і війну Росії. Так держава Антанти — Росія, а за нею Англія і Франція — вступили в боротьбу з об'єднаними силами Німеччини й Австро-Угорщини.

На заході України у формі австрійської армії билася проти російської імперіалістичної Січної Стрілки, змагаючись за здійснення українського національного ідеалу — відновлення нашої державності. По другій стороні фронту билася маса українців з Наддніпрянщини у складі російської армії. Вони одні з перших почали кидати фронт, бо воякувати за "царя й отечество" означало змагатися за власне поневолення. У висліді економічної розрухи й поразок царського війська наростала історична можливість для України, Польщі, балтійських країн, Білорусі та інших народів скинути з ший армо російської імперії. Після того, як російська імперія захиталася внаслідок воєнних невдач, українські революційні діяти та діяти інших не-російських народів, які входили до складу Російської імперії — очолили народні національно-визвольні рухи від Польщі до азійських країн, і український та інші інороди виступили проти російської влади, незалежні, суверенні держави.

Щоб уникнути знищення імперії — російські большевицькі "вожді", на чолі з Леніном, кинули облудні гасла самоозначення націй, рівності, братерства і т. д., а потім силою багнетів зликували в новопосталі національні держави, в тому числі Українську Народну Республіку — соборну й суверенну державу українського народу. Москва накинута згодом на поневолені народи окупантську ширму під назвою СССР.

Московська "Правда" з 4-го серпня, коментуючи події в висліді першої світової війни, пише, що Німеччина з Австро-Угорщиною мали на меті "захоплення у Росії Польщі, Литви, Латвії, Естонії, Білорусі і України", а "країни Антанти вирішили розділити між собою німецькі колонії і турецькі володіння". Загарбницьких цілей першої світової війни, що їх мала одна й друга сторона, не поділяв український народ, як і інші поневолені народи. Наш народ мав у тієї війни дуже великі людські та економічні втрати. Особливо потерпіли Захід України, де багато разів перекочувалися німецькі фронти. Але як самий хід, так і вислід першої світової війни доказав, що російська імперія, біла вона чи червона, — це ворог з яким можна і треба змагатися. Західні країни, окрема держава Антанти, не підтримали молодих народних держав на Сході Європи, і їх перемогли комуністичні московські полчища. В цьому аспекті — світ і досі розкошується за висліді першої світової війни, що фактична війна не закінчилася миром.

там у шкільному інтернаті, але були ще дві молодші сестри, які потребували постійної опіки. В характері доглядача за ними батько найняв старшу жінку, яка перебрала також на себе обов'язки господарки. Це значно розвільняло батькові руки. Він розглянувся навколо, покинув зневажену нами всіма Корюківку й перенісся на посаду такого самого "сідедця" до веселого містечка Нові Млини над рікою Сеймом коло Сосниці. За старогеґманських часів це містечко було осідком команди новомлинької козацької сотні.

Нові Млини були значно ближче до Карлівського, і ми тепер почали частіше відвідувати бабцю. Кожного разу, як ми приїздили туди, бабця брала нас із собою і возила на величезне сільське кладовище коло дідової садиби, де під похилою березою мовчазно стояла могила над місцем вічного маминого упокоєння. Як би далеко я не був від рідних сторін, перед моїми очима завжди чітко стояла ця похила береза з мовчазною могилою під нею.

Перебуваючи у тих часах на літніх вакаціях у Карлівському, я сам або, частіше, в товаристві завжди заміряно Вані, який закінчив уже гімназію і був студентом київської університету, любив час від часу ходити на прогулянки до Клішівщини. Цей ліс, завжди дбало утримувався і викопаний від трав, був свого роду парком, в прохолоді якого було приємно перейти або мрійливо посидіти під навісом 300-літніх дубів.

Одного разу якимось гарячим соняшного дня, я і Ваня вибиралися до Клішівщини. Перейшли ліс здовж аж до краю, що виходив у багню, постали на сонці й повернули назад. На голубому чистому небі самотньо висіла над нами відрава чорний обрій величезної, але густа громова хмара. Ми підходили вже до дубів, коли раптом почали падати з хмар на нас великі краплі рясного дощу.

— О, наші! Сховаймося! — скрикнув Ваня.

Ми підбігли до найвищого дуба й притулилися до його стовбура.

К. Крушельський

СЛУШНА КРИТИКА, АЛЕ НЕРЕАЛЬНІ РЕЦЕПТИ

(1)

Славний американський психолог Ерік Фромм, професор психології при університеті Нью-Йорку та Мексиканському Національному Університеті, а також автор багатьох книг, написав статтю в журналі "Пост", датованому 1-го серпня цього року, п. н. "Спогляд нашого життя робить нас нещасливими". Ця стаття вилася основною думкою його книжки "Здоров'я спільноти". Проф. Фромм обвинувачує модерне життя в тому, що воно творить з людини "турботливу, холодної твар". Його думка, що критичні заваги про модерне життя дуже влучні та одверті і тому заслуговують на те, щоб український читач запам'ятовував хоч би його статтю, яку переповідаємо у вільному перекладі.

Вільність американців, — пише проф. Фромм, — вірять у те, що наша спільнота цинічних споживачів, тих, що люблять жарт і подорожують ліжками, забезпечує щастя для найбільшого числа людей. На мою думку, справа виглядає зовсім інакше: теперішній спосіб життя веде до збільшення турбот, безпорадності і, можливо, до розпаду нашої культури.

Я відмовляюся утворювати жарт з присміткою, хвалюючи з радістю, діловитістю і частям чи безчестям "людську організацію", яка спихає роботу на інших, з незалежним індивідуумом. З цього критичного погляду виходить, що наші найкращі відсотки в економіці, багатство і "розв'язок", як також у злочинності, молоді та верховодять гегемонії характерними симптомами нашої "хворобливої" нормальності. Хотів би ми сказати, що це патологічне явище існує тому, що ми не досягли повного достатку в нашій спільноті. Це правда, ми ще далеко від того, щоб стати цією спільнотою достатку (в 1962 р. майже третина наших громадян заробляла менше як \$4000), однак матеріальний поступ кількох "остатніх десятиліть" дозволяє нам сподіватися, що ми таку спільноту створимо.

Але чи тоді ми будемо щасливіми? Живий приклад із Швеції, демократичною та найбільш просперуючою країною в Європі, не надто заохочує, бо там рівночасно найвищий відсоток алкоголізму та самогубств, тоді як у багатій убогій Ірландії найнижчий відсоток злочинців.

Мислителі - гуманісти 18 і 19 ст. вірили в те, що щільно життя є повною розвинутістю потенціалів особи. Для них важливо була особа, яка означала багато, а не особа, яка мала багато чи зувичала багато. Для них економічний розвиток був не ціллю, а засобом для розвитку людини. Застається, що нині засоби стали кінцевою ціллю, що в 19 стол. не тільки "Бог помер", як сказав Ніцше, але також померла людина, а в живих лишилася організація, машина, і людина стала їхнім невольником.

Кожна спільнота творить свій тип індивідуальності, виховуючи власною освітньою системою своїх дітей. Кожна

спільнота створює тип "соціального характеру", потрібний їй для функціонування. Вона творить людину, яка хоче робити те, що мусять робити.

Якого типу потребує бюрократичний індустріалізм? Він потребує людей, які легко співпрацюють у великих групах. Людей, які хочуть все більше і більше споживати, людей, смаки яких стандартизовані і податливі на вплив. Він потребує людей, які почують себе вільними й незалежними, але в той самий час є згідними на те, щоб ними керували, людей, які в усюму достосовуються до соціальної машини, людей, які можуть бути керувані без свідомості і без провинливості, готові без цілі, за винятком однієї цілі, функціонувати і йти вперед.

Модерний індустріалізм вдалося репродукувати таку людину, яка є на чаші відважності від самої себе, в тому розумінні, що її дії та сила стосуються не її проти неї, панують над нею, замість бути опанованими. Її життєві сили перетворилися в речі та інституції, і ці речі та інституції стали для неї обожуваними ідолами.

Відчужена людина схилилася перед роботою своїх власних рук. Вона уявляє себе не за активного носія своїх сил та багатств, а лише за уповноважений "предмет", залежний від інших предметів поза нею. Вона є невольником економічних та політичних умов, які сама ж таки створила. Тому, що наша економіка базується на постійному збільшенні споживання (для нашої економіки є загрозою, коли люди не купують нових автомобілів, а чекають, як поки вони зовсім не зжувуться), теперішня людина божеволіє на пункті споживання. Без справжньої привабливості вона уживає напої, харчі, папіроси, без правдивої приспосовленості слухає лекції, дивиться на екран телевізора, читає книжки. Світ зробився на чужу великою груддю матері, а людина вічним немовлям, що все на щось очікує і в усюму розчаровується.

На ділі головним предметом споживання стала сексуальність. Наші кіоски переповнені журналами з сексуальною тематикою. Число ліжків, що входять у сексуальні зносини перед одруженням, і число одружених матерей дедалі зростає. Все свідчить про еманіпацію від вікторіальної моралі, і є лише загальним доказом незалежності, яку відзначають Фрейдіві ствердження про те, що репресія витворює неврозу.

Однак, ані незалежність, ані фрейдівські засади не є головною причиною сексуальності вільності. Наша сексуальність є частково культурою споживання, про який так стисло висловився Алдоус Гекслі в "Бравурному новому світі": "Ніколи не відкладайте приємності на завтра, якщо можете мати її сьогодні".

Сама природа обдарувала чоловіка і жінку потугою збудження в споживанні сексуальних чи ін-

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР

Нещодавно ми були свідками такої картини: на Грін авеню в Брукліні, на широкому підході перед величезним будинком спиналося вантажне авто і через півгодини із складної сцени зазвучали безсмертні репліки Мольєра. Мандрівний "Театр на Вулиці" показував "Лікарю, викинься сам". Понад 500 глядачів, переважно негрів і порторіканців, стояли перед бар'єром майже дві години, жваво реагували на комедійні сцени, оплескували акторів.

"Театр на Вулиці" — явище не нове. Наші князі скороморих, німецькі серцевицькі майстерінгери, французькі мінестрелі, а потім хоча б наші терпінники — мандрівні вулицями міст і сіл, розважаючи народ. Та чи тільки розважаючи? Призначення театру куди ширше й глибше, особливо сучасного театру, що акумулював — у своїх краях проявах — велетенський досвід світового театру, починаючи від стародавнього Греції.

Уже декілька років у Парижі з успіхом відбуваються вистави "Театру Нації". Московський окупант не "дозво-

ших продуктів не є природним.

"Назагал наша спільнота стає величезним промисловим підприємством, керуванням бюрократією, підприємством, у якому людина є лише добре намасированим маленьким зубцем. Цей зубець смарується щораз відомою платіною, різноманітними, добре вентильованими фабричними приміщеннями, радіовою музикою і експертами від "людських взаємин". Однак, це все не змінює того факту, що людина стала безсилою і що праця нудить її.

На ділі робітник як і є снім, так і з бльм комірцем зробився лямкою, що танцює під звуки автоматичних машин і наказів бюрократичного керівництва. Робітник і техпрацедарев постійно, стурбовані не тільки тому, що одного дня вони можуть залишитися без праці, а й тому, що в житті не можуть знати вдоволення. Вони живуть і вмирають, не будучи сконфронтованими емоційно та інтелектуально як автентичні, продуктивні та незалежні людські істоти з основами дійсності людського існування.

Ті, що стоять вище на соціальному драбині, стурбовані не менше. Їхнє життя таке ж похорож, як і життя тих, що їм підпорядковані. Через великі конкурентні змагання вони ще більше непевні майбутнього. Бути підвішеним чи провалитися — це справа не тільки грошей, але також самоповаги. Коли вони стараються дістати працю, їх перевертають не тільки щодо інтелектуальності, але також щодо покірності і незалежності. Від того моменту, як вони дістануть працю, їх досліджують багато разів психологи, а також зверхники, оцінюючи їх поведінку, товариськість, їх здібності співжити і співпрацювати з іншими та ін. І акраз ця потреба доводити, що ти є крайній від товаришів-конкурента, творити постійне напруження — найчастіший спричинник психічних недуг.

(Далі буде)

До Президента приймає гостей

140-літній будинок родини Блейрів, разом із сусіднім, що прилягає до нього будинок, знає, як будинок ЛІ Блейра, офіційно зветься "Будинок для гостей президента". Цей будинок має поважне історичне значення. Від самого початку свого існування він був тісно пов'язаний з державними справами З'єднаних Держав. І античні меблі його являють собою понад сторіччю американську історію.

Цей чотириповерховий будинок дістав свою назву від призища родини, що володіла ним від 1836 до 1942 року, коли уряд З'єднаних Держав купив його та його прекрасні меблі для того, щоб там приймати важливих гостей із закордоном. Він швидко уник атмосфери музею, але натомість має атмосферу гідності, тепла й гостинності.

Збудував його в 1825 році д-р Джозеф Ловел, перший головний лікар американської армії. Первісно це був двоповерховий цегляний будинок. Після смерті Ловела його купив Френсіс Престон Блейр, і саме перед Громадянською війною добував до нього чотириповерховий будинок для своєї єдиної дочки.

Френсіс Блейр переїхав до Вашингтону на вимогу президента Ендрю Джексона, щоб організувати урядову газету "Глоб", яка давно вже перестала виходити. У цьому домі часто відбувалися наради на різні політичні теми з президентом, а також з іншими поважними політичними лідерами того часу. Від 1845 до 1852 року чотири члени кабінету послідовно орендували цей будинок.

Син Френсіса Блейра, Монгомері, брав поважну участь у створенні Республіканської партії. Призначений на пост секретаря пошти президентом Лінкольном, М. Блейр часто приймав у своєму домі президента Лінкольна. Лінкольні навіть навісав там проєкт Прокламації Еманіпації. І протягом Громадянської війни багато важливих рішень зроблено в цій домі.

Поважною історичною подією з цього домі було інтерв'ю Френсіса Блейра з генералом Робертом Лі в квітні 1861-го року, в справі призначення генерала Лі на головного командувача Юніонної армії. Лі, проте, волів узяти на себе командування армією Конфедерації.

Цей історичний будинок містить у собі дорожочину колекції американської історії: портрети, включаючи портрет Лінкольна з його власноручним автографом, рідкісні друкарські старі меблі, завіси та килими різних періодів; античне срібло, порцеляну та скло. Однак, своєю структурою він не належить до певного архітектурного періоду.

Багатий на американську традицію та історію, Блейрів будинок продовжує грати свою роль в справах нашої країни. Як будинок, де Президент приймає своїх гостей, його живають для навізування добрих стосунків з іншими країнами. Протягом останніх двох десятиліть там сплиналися монархи та голови урядів з усіх частин світу.

Американська Рада

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолу дітей з найстарішою, найбільшою й найбагатшою українською нацією і національною установою нових меймів батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб заповісти їм кращу будучість, а нашій громаді у вільному світі нового світового члани!

ГАННА ЧЕРНІН

І вище розірве прапори червоні, щоб запозити справдися закон. Вже є Тарас Шевченко в Вашингтоні. І в Києві це буде Вашингтон.

ГАННА ЧЕРНІН

сх в стороні від нас) виходили на край величезної дідової левади, сідали там на плоти, що обгороджували з усіх сторін леваду, під тихими зеленими вербами й задумливо дивилися на дорогу, що серед зеленого моря жит бігла до далекої білої церкви. Була то церква в селі Рохоманівці.

Вправо від тої рохоманівської дороги, на краю села Карлівського, стояли в житах десятки вітражів, серед них і вітраж дідка Прокопенка, з широко розпростертими в повітрі крилами. А бік від далекої рохоманівської білої дзвіниці, в неясній лілійній далечині, де схилялося небо з землею, лежала широкою смугою загадкова безвість. Цілими годинами, було, простоявав я там і відвалявся в цю безвість, що завжди жестливо вабила мене до себе й викликала в моїй душі почуття глибокої туги за чимось далеким, гарним, але невольним недосягним.

Ішові вдень, стоячи там, я чув із Ванею гуляння далеких гаряток. То, як поєновані нам їд, стріляли в Батурині московські солдати, відбиваючи щорічні воєнні маневри.

А ввечері, коли сонце схилялося до обриву і коли люди покидали роботу в полі, багато разів я простоявав під тихими вербами і вслухувався, як сльотські дівчата, повертаючись групами до села, співали чудові, незрівнянні своєю настроєм стогою пліні. Дуже їм здебільша своїм характером, бо завжди завжди говорили про завідену любов, строфи цих пісень закінчувалися довгими гармонійними октавами.

Іван Кедриш

ПАМ'ЯТІ АНДРІЯ М. ЛІВЦЬКОГО

(Спогад, виголошений на Вечорі Науковому Т-ва ім. Т. Шевченка у Нью-Йорку 13 червня 1964 року, присвяченому 10-мі роковинам смерті Андрія М. Лівцького)

(I)

З Андрієм Миколайовичем Лівцьким я вперше познайомився у 1921 році у Відні. Коротке пояснення, як я туди потрапив і які були тодішні українські відносини.

Після того, як у травні 1920 року кінцот Будинного, переплинувши Дніпро нижче Києва, за старим татарським звичаєм, тримаючись кіньських хвостів, переправля польсько-український фронт на Правобережжя і грозила переїздити головний шлях між Києвом та Коростенем-Шепетівкою на Захід, евакуйовано Київ, де тоді виступав за визволення війни перебувала українська законна влада. У вагоні в одному з евакуаційних поїздів познайомився з Христофором Антоновичем Барановським, останнім міністром фінансів уряду УНР. Він їхав до Польщі і Німеччини з планом заснувати Українбанк у Варшаві і його філію у Данцигу та здобути дозволу від уряду в Німеччині і Будапешті на зворот сум, депонованих там фінансовим агентом Сапруном. Однак Христофор Антонович не знав ні слова польської ні німеччини, а я володів плавкою обома мовами. Отож, він заангажував мене на свого приватного секретаря. Ішли ми тоді з Києва до Проскурова довкола через Шепетівку 10 днів, бо шлях на Фастів-Вінатра був відірваний, а на Коростені велися бої між більшовиками і Шостою дивізією СС. Зупинившись 24 години у Львові, де я пристойно одганував за своєї давньої гардероби, яку берегла моя мати від 1915 року, коли я пішов до австрійського війська, поїхали ми до Варшави, до Данцигу, до Берліну і відішли до Відня. Місія Христофора Антоновича була на цілій лінії невдачною. Вона причинилася хіба до з'ясування жалюгідної так званої афери Сапруна, акти якої я мав у своїх руках, але які, з уваги на скандальний характер справи, не були оприлюднені. У Відні познайомили мене з д-ром Віктором Писняк-Черном, колишнім доцентом бактеріології в Новоросійському університеті в Одесі, який видавав тиждневий журнал „Воль“, маючи за редакцію одну людину в каварні Централь на Герренгаузе. Це була золота доба в історії української еміграції у Відні. Там був тоді державний центр так званої Диктатури д-ра Євгена Петрушевича, який з своєї централі на Маріягільфштрассе вів міжнародний процес за Східню Галичину, з покликанням на 93 статтю Сан-Жерменського договору, яка залишала під суверенною юрисдикцією Верховної Ради

лі, що східно-галицька проблема є тільки частиною української проблеми і у відірванні від української проблеми не може позитивно закінчити державні антагани. Ми виступали теж рішуче проти демагогії, що нею користувалися обидві сторони: деякі наддніпрянці прозивали гуртом всіх галичан зрадниками за Зятківську угоду Галицької армії з Денікіном, а галичани тим самим епітетом віддавалися гуртом всім наддніпрянцям за Варшавський договір з квітня 1920 року.

Всі члени заснованого тоді отим гуртком галичан-сборників „Молодої Галичини“ проводили ту саму лінію і після свого повороту до Галичини, кожний, на своєму поці, і я — у редакції „Діла“. Тому, коли я був весною 1925 року висланий до Варшави, як кореспондент „Діла“, ставши водочас кореспондентом „Ост-Европейше Рундшау“, то я мав уже відкриті двері до української наддніпрянської громади у Варшаві. Мене об'єднували довір'ям всі члени державного центру УНР, почавши від Андрія Миколайовича. З деякими членами цієї громади я близько заприятелювався, ось із домом д-ра Євгена Лукасевича, колишнього видавця „Української Трибуни“, генералом Марком Безруком, генералом Всеволодом Змієнком, Миколою Ковалевським. До 1928 року, коли вперше українські національні партії з Галичини взяли участь у соймових виборах, я був зв'язковим між УНДО і Державним Центром УНР у Варшаві, та і після того, коли д-рові Дмитрові Левицькому треба було швидко сконтактуватися з Андрієм Миколайовичем, а не доїждяв він телефонів, він вислав на Жолдбожа мене, що став був пресовим референтом Української Парламентарної Репрезентації.

До мого приїзду до Варшави сдиним українським журналістом, який обертася в польських журналістичних колах, сам, як журналіст, був Микола Ковалевський. Але про нього ми знали, як про колишнього українського міністра і члена Державного Центру УНР, отож як-так пов'язаного так само з польськими офіційними чинами, тому польські журналісти з неурядового табору трималися здалеку. А я був в повноті того слова незалежним журналістом, першим українцем в Клубі Справознавців Парламентарних, членом Синдикату Денікарих Варшавських. Очевидно, що спершу ставився до мене у Клубі Справознавців Парламентарних з недовірою, насторожено, бокуючи. Але побачивши, що я дуже швидко позбуваюсь львівської львівської польської говірки, що викликувала завжди серед варшав'яків веселість, та ствердивши, що я знаю польську літературу і історію та непогано орієнтуюсь в джунглі польських партій, класів і котерій, польські журналісти назагал ставилися до мене дуже пристойно. З деякими з них я заприятелював, ми разом бували на пресових конференціях в міністерстві закордонних справ, раз-ураз стрічалися в різних варшавських каварнях і ресторанах.

(Далі буде)

Paid Pol. Adv.

DETROIT, Mich.
Elect ...
CHARLES S. BLONDY
CONGRESSMAN

1st DISTRICT
DEMOCRAT
State Senator Since 1940

Посвячення пам'ятника на могилі св. п. єпископа Йосипа Жука в Картреті

Минуло вже тридцять років від невіджданого смерті св. п. єпископа Йосипа Жука, доктора філософії й св. Богослов'я, який в 1931-1932 рр. був настоятелем Української Православної Церкви св. Вмч. Дмитрія в Картреті й після хиротонії в єпископи жив у її резиденції майже до смерті. В грудні 1933 р. Владика захворів тяжкою недугою, виїхав на відпочинок і лікування до Ст. Пітерсбурга, Флорида, та там же й помер 23-го лютого 1934 року. Похорон відбувся при великому зданні духовенства й вірних в церкві св. Вмч. Дмитрія, а тілні останки його були поховані на українській секції модерного „Кловер Ліф Меморіал Парк“ цвинтаря у Вудбриджі, Н. Дж.

Може, як це часто буває, в багатьох затерлася пам'ять про Покійного Владика, якого ім'я й діяння були в свій час добре відомі українській збірній в Америці й Канаді. Однак ж, у картретській громаді спомини про нього

Єпископ Йосип А. Жук
(1872-1934)

залишаються й досі — свіжі, теплі... Згадують його справжню смиренність, лагідну, приязну вдачу й те, що загально називають джентельменством.

Продовж довгих років настоятель о. І. Гундяк разом з парафією св. Вмч. Дмитрія старалися, щоб на гробі Покійного Владика був здивігний відповідний пам'ятник. Нарешті, ці заходи увінчалися успіхом... Пам'ятник споруджено майстрами в Пітерсбурзі в Італії з білого мармуру, що зветься Біанка Чіаро Каррара. План пам'ятника був виготовлений фірмою Джіозеппе Томмасі в Нью-Йорку. Висота п'єдесталу й пам'ятника 6 стп. На п'єдесталі, прикрашеному мозаїкою, трикутний хрест. На гробі поставлено теж бронзову таблицю з іменем Покійного Владика та датами його народження й смерті.

Врочисте благословення пам'ятника й таблиці відбулося в неділю, 12-го липня ц. р.

Пам'ятник на могилі св. п. єпископа Йосипа А. Жука

І довершив його Впресов. Митрополит Іоанн Теодорович, Первоіерарх Української Православної Церкви в ЗДА. Йому сослужили о. прот. д-р Володимир Клодницький, о. прот. Симеон Гаук і місцеві священники — о. прот. Іван Гундяк, настоятель, та о. Пет-

БЕРЕЖЕНОГО БОГ БЕРЕЖЕ!

— каже народна мудрість.

Ще сьогодні
ЗАБЕЗПЕЧИТЬ
АКЦИДЕНТОВОЮ
ГРАМОТОЮ

перед наслідками
► СМЕРТІ чи
► КАЛІЦТВА

в Українському
Народному
Союзі!

Впресов. Іоанн Теодорович,
Митрополит УПЦ у ЗДА

ро Мелех, вікарій священик. Під час відправи прекрасного співак хор церкви Всіх Святих з Нью-Йорку під керівництвом п. Олексія Дідуха. Народу на цвинтарі збиралося біля 500 осіб, і то не тільки з Картрету й околиці, але й з інших місцевостей.

Перед благословенням, Дж. А. Ротгі, віце-президент „Кловер Ліф Меморіал Парк“ цвинтаря привітав Владика Митрополита, священників і вірних. Після Чину Освячення пам'ятника, Владика Митрополит у сослуженні духовенства відправив заупокійну Літію, а вкінці сказав у двох мовах глибоку змістом та зворушливу проповідь. В ній тепло згадав самовіддану діяльність добре відомого йому Покійного Владика. При гробі бл. п. Йосипа — казав Владика Митрополит — маємо обов'язок усвідомити собі нашу велику відповідальність, як дітей Українського Народу і Його Церкви, закріплювати нашу єдність під церковним і національним прапором і на прикладах самовідданої служби Церкви й Нації базувати нашу працю. На закінчення урочистостей промовляв довголітній й заслужений настоятель парафії о. прот. І. Гундяк добродію англійською мовою, висловлюючи вдячність Владика Митрополита, священникам, вірним і управі цвинтаря, яка завжди зі зрозумінням ставилася і ставиться до вимог та потреб його парафії.

З цвинтаря учасники цих урочистостей приїхали автобусами до Українського Святодмитрієвського Громадського Осередку в Картреті на поминальне прийняття, яке приготувало працююче жіноцтво парафії. Владика Митрополита й гостей привітав п. Іван Лесків, президент парафії. Крім привітання, президент

Молода Пресвіта у Філадельфії в поклоні Тарасові Шевченкові

Користаючи з того, що Шевченківський Комітет у Філадельфії рішив влаштувати головне святкування 150-ліття Шевченкових уродів в пізнішому часі, Молода Пресвіта приготувала на суботу, 4-го квітня 1964 р. окрему імпрезу, яку влаштувала в залі Української Громади при 23-ій вулиці під назвою „В поклоні Шевченкові“.

Імпрезу розпочав дитячий хор парафіяльної школи св. Миколая і під проводом своєї учительки п. Л. Бульби виконав „Заповіт“, муз. Стеценка, „Бережечко“, муз. Носівця та „Гімн в честь Т. Шевченка“, муз. Вахнянина.

Промову про роль Шевченка в нашому житті виголосив Христі Забродська, учениця середньої школи.

Монтаж про життя та заслуги Шевченка, зложений з уривків творів Шевченка та інших поетів під назвою „На свята Шевченка“, заіспієнізувала більша група дітей у віці 5-12 літ. Описав виставлені інсценізації Шевченкових творів „Причина“ зі співами козака, дівчат-женщин та балету дітей („Нехрещені діти“) у виконанні учениць та одного учня середніх шкіл та групи малих дівчат. Фортеп'яновий супровід Марії Гайдучок. Оби інсценізації оформила та приготувала п. О. Селіванка.

Після збірної декламації хлопців твору Гордієвського

„Шевченко“, що її підготувала п. С. Курчаба, мгр. Р. Кінші, однокласна особа в імпрезі, ухарактеризований за козака-бандуриста, відіграв серед групи малих дітей при супроводі п. Л. Бульби. Імпрезу закінчено відспіванням національного гімну.

Треба зазначити, що імпреза, яку організує Молода Пресвіта (В поклоні героям Листопада, Ялинка та подібні) є досконалим засобом національного виховання нашої молоді, бо вона не тільки вивчає відповідні тексти, але знайомиться з нашою мизушником та переживає багато таких моментів, які в інший спосіб не могли б увійти до свідомості цієї молоді.

Треба ще додати, що два тижні скоріше Молода Пресвіта влаштувала була виставку Шевченкових книжок, де виставлено 150 книжок Шевченкових творів різних видів та книжок про Шевченка різних авторів, своїх та чужих. Виставку відкрив п. Володимир Малицький, голова Молодої Пресвіти, а реферат про перші переклади Шевченкових творів на чужі мови виголосив професор Пенсильйського університету д-р Гр. Лужницький.

Патронат над виставкою обняло Наукове Товариство ім. Шевченка.

А. Б.

Українська хроніка

• „Серпень“ — дев'ята книга поезій Євгена Маланюка вийшла в кінці липня у Нью-Йорку. Збірка має 72 стор. великого формату, обкладинка Петра Хорлового, молодшого. У „Серпні“ поміщені збіжжя поезій, які поет перекладає з Волтера, Мажара, Мішенича. Завершує збірку „Серпень“ „Ярослав Осмомиш“ — уривок до оперного лібретто. Книгу видали молоді поети в Нью-Йорку. Замавіти, в ціні 2 дол. за примірник, на адресу: The New York Group, 2329 Hudson Terrace E 11, Fort Lee, N.J., U.S.A.

• Драматичну поему Олександра Олеса „Ніч на полоні“ видано українською мовою Слов'янським педагогічним видавництвом у Празі. Рукопис підготував до друку поет знайшов Павло Мурашко, збираючи педантно у Празі матеріали про життя й творчість О. Олеса.

„Знахідки юних істориків“

У Заліцях, Тернопільської області, при середній школі з історичний гурток. Юні історики розшукують цікаві матеріали про історію рідного краю. Далі з „Радянським краєм“ з 24 липня довідуються, що ж саме вони знайшли: „Вони довідалися, що їх земляк поет Ян Каспрівич, був особисто знайомий з В. Леніном... Від дружини Каспрівича з Польщі українські школяри одержали листа, в якому вона розповідає докладно про те, як „воєни з Чоловіком познайомилися з В. Леніном... Дійсно — історія рідного краю!“

НЕМАТО ЯК НА СОЮЗІВЦІ!

Оселі
Українського
Народного
Союзу
в Кетсільських горах
біля міста
КЕРГОНКОН, Н. Я.

В найближчу суботу, 8-го серпня 1964 р.

— відбудеться —
ВЕЧІР ПІСНІ І СЛОВА

в якому виступлять

КВАРТЕТ БАНДУРИСТІВ

в складі:
ВОЛОДИМИР ЮРКЕВИЧ, ІВАН ІВАНШКО,
МИХАЙЛО ВІДЦЬКИЙ, РОМАН ЛЕВЦЬКИЙ.

Зі словом виступить письменник
Ярослав Заремба.

Кожної П'ЯТНИЦІ І СУБОТИ
ЗАБАВА З ТАНЦЯМИ
ПРИ ЗВУКАХ ОРКЕСТРИ
„АМОР“

ВАШІ ДИТИНІ,
ВАШОМУ ПРИЯТЕЛЮ
І ВАМ САМИМ

найцінніший подарунок

UKRAINE: A Concise Encyclopaedia

Англійська Енциклопедія
Українознавства
під головною редакцією

проф. д-ра Вол. КУБІЛОВИЧА

ЯКА ТІЛЬКИШО ПОВИЙДІЛАСЯ В ЛЮКСУСОВОМУ
ВИДАННІ УНІВЕРСИТЕТУ В ТОРОНТІ
КНИГА МАЄ 1,215 СТОРІНОК ДРУКУ ТА ПОНАД 600 ІЛЮСТРАЦІЙ, В ЦЬОМУ І КОЛІБОВІ
ТАБЛИЦІ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА.

У цій книзі надруковані наукові, джерельні матеріали в головних розділах:

■ ЗАГАЛЬНІ ІНФОРМАЦІЇ ■ ЕТНОГРАФІЯ
■ ФІЗИЧНА ГЕОГРАФІЯ ■ МОВА
■ ПРИРОДА УКРАЇНИ ■ ІСТОРІЯ
■ ЛЮДИНІСТЬ УКРАЇНИ ■ КУЛЬТУРА
■ ЛІТЕРАТУРА

Ціна цієї великої книги буття
Українського Народу тільки \$37.50

З УВАГОЮ НА ОБМЕЖЕННИЙ ТИРАЖ КНИЖКИ, ТІЛЬКИ НЕГАННЕ ЗАМОВЛЕННЯ МОЖЕ ЗАПЕВНІТИ ПІДСТАВУ.

Замовлення, разом з належністю, приймає
Головна Канцелярія УНСОЮЗУ.

To: UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.
81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303, U.S.A.

I hereby order the first volume of Ukraine: A Concise Encyclopaedia published by the University of Toronto Press

Enclosed is (a check, money order) for \$_____

Please send the copy to the following address:

Name _____
No. _____ Street _____
City _____ State _____

Оселя УРСОЮЗУ „Верховина“ у Глен Спей

СВЮБОТА, 8-го СЕРПНЯ 1964 р. ввечером —
виступає —
ГАННА ШЕРЕН
— офіція —
ЗАБАВА з ТАНЦЯМИ при звукх оркестри В. ГІРНИКА
UWA RESORT CENTER
Glen Spey, N. Y. Port Jervis, N. Y. 598-2773

КНИЖКОВА НОВИНА!

ДОКІЯ ГІМЕННА
ВІЧНІ ВОГНІ АЛЬБЕРТИ
ЗМІСТ: Вічні вогні. Власк Єдиного. Діти і вальси. Витла за ієлі. Дні журби. Пам'яті Янцє показує. Шукано білий фарми. Келгарійські дівчата. Я побивався за діяла.

Стор. — 183 Ціна — \$2.00

Належність просимо слати чеками або поштовими переказами, на адресу:

„Svoboda“

81 Grand Street — Jersey City, N. J.

Михайла Драй-Хмари „ПОЕЗІЇ“

ЦЕМ 300-СТОРИНКОВИМ ТВОМ ОХОПІНОЄ
ТВОРИМ М. ДРАЙ-ХМАРИ ВІД ПОЧАТКІВ
ЙОГО ЛІТЕРАТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДО ОСТАНЬНОГО ТРАГІЧНОГО ВІРША „І ЗНОВ ОВВУГЛЕНИМИ СІРНИКАМИ НА СПИХ
МУРАХ СІРІ ДНІ ЗНАЧУ...“

Ціна книжки в твердій оправі \$4.00

Замовляти:
„SVOBODA“

81-83 Grand Street Jersey City, N. J. 07303

ПРАЦІ
MALE & FEMALE
ОПЕРЕНТОРІ - КИ
ЧОЛОВІКИ АБО ЖІНКИ
Тільки досвідчені при ліпшій
суконках і блузках. Праця на
штучки. Добрі зарплати, юніа
фабрика.
UNION SPORTSWEAR
86 Meserole Street, Brooklyn
Take Canarsie BMT 14 St. Line
to Montrose Ave. or Lorimer St.
Bus to Meserole St. or Wilson
Ave. Bus or Jamaica Line.
EV 7-4825

HELP WANTED FEMALE
ASSISTANT BOOKKEEPER
Experienced Accounts Payable.
All phases-typing. Pleasant mo-
dern office, excellent opportunity.
large company. 9 A.M. - 5 P.M.
GLOBAL FROZEN FOODS
519 West 16th Street, N.Y.C.
WA 9-0001 Miss Campen

HELP WANTED MALE

Столярі
CABINET MAKERS (35)
досвідчені LAY-OUT MAN
SANDING FORMICA on HARD-
WARE, SPRAY MEN, MACHIN-
ISTS, SERVICE MEN, also
FORMICA MEN, також 1 водій
до вантажного авто. Постійна
праця, добра зарплата.
SAVO QUALITY
WOOD PRODUCTS, Inc.
1330 Long Island Motor Parkway
Hempstead, L.I.
516 - 234-5888

REAL ESTATE
4 РОД. МУРОВАНІЙ ДІМ.
3-4 кімнати, 1-3 кімнати, викінче-
ний апартамент в підвалі, близько
стації.
TED C. RODIS REAL ESTATE
2828 Hoyt Avenue
Astoria 4-4804
Eve: HA 6-2415

Ваканції
Vacation
КОЛИ ПО ТЯЖКІЙ ПРАЦІ БАЖАЄТЕ ПРОВЕСТИ СВОЮ
ВІДПУСКНУ ПОДІЇ В РОДИННІЙ АТМОСФЕРІ НА
ВАКАЦІЙНОМУ ГІРСЬКОМУ ВОЗДУШНОМУ КУРОРТІ
КІЛЬСЬКИХ ГОРАХ, ПОКУПАЙТЕСЯ У ГАРНОМУ БА-
СЕЙНІ, ЛОВИТЕ РИБКУ У ГІРСЬКІЙ РІЧЦІ, А ВЕЧЕ-
РОМ ПІЙТЕ НА ТАЦІ НА "СОЮЗІВКІ" (2 милі) ЧИ СУ-
МІВКУ (10 миль) приїжджайте до нашого RESORTU

MARTHA'S INN
Масно кімнати із одним або двома подвійними ліжками,
у кімнаті гаряча і холода вода, також масажні апартаменти -
покій, кухня і лазничка. - Проводимо ресторани і бар. - Для
жворх харч на замовлення, а для дітей до 12 літ 50% опу-
сту. - Для тих, які не мають своїх авто, можуть їхати авто-
бусами до Кергонкону, або до НЮ ПОЛЦІ, звідтам до нас
потелефонувати, а ми радо Вас заберемо.
Наш телефон: Кергонкон 3851 або 8617
Пісати на адресу:
MARTHA'S INN
P. O. Box 32 Kerhonkson, N. Y. 12446
Власники: Ярослав і Катерина РОСОЛА

ПРОВЕДІТЬ СВОЇ ВАКАЦІЇ
У БІЛОМУ ДОМІ (White House)
Accord, N. Y.
(4 милі від СОЮЗІВКИ)
Ліс, поляни, річка, риболовля, великий фільтрований ста-
леий басейн. Кімнати мають гарячу та холодну воду з лан-
зачками. Домашній харч, на бажання достатній. Випадається
також кімнати без харчування і для самостійного варення.
По інформації звертайтесь:
Stefan KRYNYSKA - White House, ACCORD, N. Y.
Tel.: Kerhonkson 5939 or Kerhonkson 8018 M
в Нью-Йорку телефон: TU 6-5888
**ЧАСТИНА ГАЛЕРІЇ ОБРАЗІВ п-ні Совєтської буде пе-
ренесена до Білого Дому.**
ДОЗІД АВТОМ Route 209 to Accord, N. Y. and to the Grant
Rd. (About 1 mile from Accord).
ДОЗІД АВТОБУСОМ from Port Authority Bus Terminal 8th
Avenue & 41st St., take Short Line Bus to Accord, N. Y.

ЦІНИ ОГолоШЕНЬ
В ЩОДЕННИКУ „СВОБОДА“
1 інч через одну шпальту
за культурні імпреси (академії, посмертні згад-
ки, роздуми, події) \$2.00
1 інч через одну шпальту
за приватні концерти, бізнесові оголошення
(забави, фестивали, піаністи, бенкети, банки, про-
дажі домів і т. п.) \$3.00
1 інч через одну шпальту
за політичні оголошення (виборчі кампанії) \$4.00
Оголошення через 8 шпальт (ціла сторінка) по \$3.00
за інч за кожного роду оголошення.
Виготовлення кліше на одну шпальту \$4.75
Виготовлення кліше на дві шпальти \$6.50
Поміжностями всі організації, установи і поодинокі особи,
які домагаються за оголошення, що адміністрація буде зму-
шена відкинути чергове оголошення, доки не будуть виправлені
попередні рахунки.

У ВИДАВНИЦТВІ „СВОБОДА“
ПОЯВИЛАСЯ ПОВІСТЬ ДЛЯ МОЛОДІ НАГОРОДЖЕНА ПЕРШОЮ
ПРЕМІЄЮ НА ЛІТЕРАТУРНОМУ КОНКУРСІ СЮЖО В Р. 1961
СОФІ ПАРФАНОВИЧ
ТАКИЙ ВІН БУВ...
(ІСТОРІЯ ОДНОГО ПСА)
Сторін 200. Ціна \$3.00 в м'якій оправі
Це не оповідання про щоденне життя пса чи, як хтось думає, песика-іграшки господарів.
Тут пес і люди тісно пов'язані і разом творять історію наших днів з віною, долею-
долею людей і вірною їх товаришів псів з усіма трагічними воєнними діями аж до емі-
грації за океан включно. Авторка написала повість легким стилем та гарним і зробила
пса, щоб дати до рук нашої молоді книжку, з якої вона довідається про історію батьків.
Замовлення і відгуки
ТІЛЬКИ ЧЕКАМИ АБО ПОШТОВИМИ ПЕРЕКАЗАМИ слати на адресу:
"СВОБОДА" - P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Курси Українознавства ім. Івана Франка в Едмонтоні

14 червня відбулося у залі
УНО закінчення виконаної пра-
ці Курсів Українознавства ім.
Івана Франка в Едмонтоні.
Що почали свою діяльність в
шкільному році 1956-57 і ді-
ють безперервно аж дотепер
уже повних 8 років. Іх ство-
рило саме життя - необхід-
ність допомогти молоді в Пласті
придбати знання з україно-
знавства, себто навчитись ук-
раїнської мови, щоб пізнати
духову культуру України, її
мистецтво - ну й очевидно
історію та географію Укра-
їни. В основному духовий сві-
тогляд української молоді віз-
галі, й у Пласті зокрема, о-
формлювали українські пед-
агоги в Україні, а передусім
на її південно-західних
землях з оо. катехитами
включно. Тому Курси Укра-
їнознавства виринули на пів-
нічно-американському терені
всюди там, де зорганізовано
Пласт, щоб доогти оформити
світогляд тій українській мо-
лоді, яка побачила світ у ро-
ках еміграції і тут уже в
нових країнах нашого посе-
лення й допомогти віднайти
себе україн. молоді. Батьки
якої вже родились тут у Кана-
ді чи ЗША. Складось так шас-
ливо, що з хвилею третьої емі-
грації з'явилось теж чимало
українських педагогів: серед-
ніх шкіл, головню Рідної Шко-
ли, які негайно включились
до праці на Курсах Україно-
знавства. Так щасливо скла-
лось і в Едмонтоні, де негай-
но по своїм приїзді проф.
Роман Березовський почав
правильні виклади для пла-
стунів (ою в зимі 1950-51 р.
Коли ж у вересні 1956 р. осно-
вано Курси Українознавства
заходом тодішнього голови
управи Пласт-Пріяту, при
активній співпраці управи фі-
лії УНО, що відступила в пер-
ших місяцях приміщення для
курсантів та дало своїх вик-
ладачів, і першого управите-
ля, то проф. Р. Березовський
негайно став до праці і ввесь
час очолює Курси Україно-
знавства вже повних 7 років.
Виконано української мо-
лоді, в основному з Пласту і СУ-
М-у на Курсах Українознав-
ства ім. Івана Франка, віддас
цей ідейний педагог усі свої
сили, присвячує весь свій
вільний час і все своє знання,
згуртувавши між викладача-
ми чи то колишніх викладачів
середніх шкіл ще в Укра-
їні, чи то тих батьків з висо-
кою освітою, що й починали
в Європі, чи тут уже на пів-
нічно-американському терені,
яких ді належать до Пла-
сту або які, не маючи своїх ді-
тей, працюють для українсь-
кої молоді з ідейних мотивів.
Тим більше їм дала від усіх
у першу чергу від батьків і
курсантів.

У шкільному році 1963/64
вписалось на Курси 64 ви-
було в ході навчання 2. клас-
іфіковано 54, з відмінним ус-
пихом закінчили 11 курсантів
(ок). - подав у своїйому зві-
домленні проф. Р. Березовсь-
кий, управитель Курсів Укра-
їнознавства. Завдяки Владиці
Кир Ниліві і заходом управи
Батьківського Комітету, що
його очолював ще з початком
шкільного року голова В. Лу-
ців впровадив двох каденцій.
Курси дістали дарове примі-
щення в сепаратній школі св.
Василія Великого, за що і ви-
словив управитель Курсів
Владичі прилюдно подяку.
Навчання почалося у суботу
7 вересня і в першому місяці
тривало тільки по 3 години,
пізніше - завдяки заходом
голови відділу д-ра М. Снігу-
ровича, по 4 години. В основ-
ному головними предметами
навчання були: українська
мова з граматику, українсь-
ка література, історія та гео-
графія України, що їх викла-
дали на 4-ох курсах 7-ох ви-
кладачів: Іван Бумбак, Сте-
пан Грох, Любомир Дитиняк,
Олександр Поїк, Ярослав
Росляк, Петро Саварин і М.
Хом'як. З виконаною метою
відзначено окремими допові-
дями з декламаційи курсан-
тів: роковини державності,
роковини Шевченка тощо.
Учні Курсів Українознавства
взяли участь у збірному мо-
лодечому хорі в концерті в
150-ті роковини смерті Т.
Шевченка, що відбувся в
„Ювілейній Авдіторії" - під
проводом диригента і викла-
дача Ст. Гроха. Крім цього
важливому конкурсу на най-
кращі декламації з творів Т.
Шевченка, за які першу на-
городу здобув Павлусь Му-
ринка з II курсу, другу на-
городу Оксана Сидик з III кур-
су і третю нагороду Дмитро
Киселюк з I-го курсу; всі
трос ще раз декламували пе-
ред батьками на святковому
закінченні. Для кращої спів-
праці з управою та виклада-
чами зорганізовано самоупра-
ву з курсантів, що й очолю-
вала Оксана Сидик як голова
і Гали Горбай, як її заступ-
ниця. Ірина Кунда як писар-
ка. Слід окремо згадати, що
Курси Українознавства (і
Пласт) відвідав під час побуту
в Едмонтоні проф. д-р Олек-
сандр Кульчицький і виго-
ловив коротку доповідь за-
охочуючи дітей до праці на-
д собою та вдержувати взає-
мних з українськими дітьми з
інших країн у вільному світі.
Із дрібних оплат (2 дол. мі-
сячно за дитину, за дві 3 до-
ляри) управа Батьківського
Комітету вже другий рік пла-
тила скромну нагороду ви-
кладачам та управителів

„Гуцулія“ в шинягівському Українському Національному Музеї

Цей чарівний край - распо-
барна „Гуцулія“ представле-
но і в далекому від Карпат
Укр. Нац. Музею в Шиняго
збірному експонаті, які своєю
„екзотичністю“ яскраво ре-
презентують кольоритність цю-
го верховинського краю. Зна-
ходяться вони у відділі народ-
ного мистецтва, що його ке-
рує пані Іванна Личинська
при співробітництві: п-ні
Ст. Стефуракова та І.
Горчинська.
Входите в той відділ і очі
кидається оригінальний роз-
кішний воєняний гуцульсь-
кий ліжнич розшійнений на
стіні - дар Дарі Ніжанковсь-
кої. А на його фоні під стіною
стоять чотири маленькі - ро-
динка гуцулів з „Космача“ в
пишнотворних своїх народних
одягах в повному комплекті:
чоловік, жінка, дівчинка і
хлопчик. Це дари п-ста д-р
В. Ст. Стефураків, Ф. Бра-
жника та п-лі Л. Погосово-Гін-
Тут же стоять, знаменито
виконані у найдрібніших де-
талах великі моделі гуцульсь-
кої церкви і гуцульської хати.
Виконав їх мистець П. Гасюк
із Ворохти, а фундаментами ті-
єї праці були п-ста А. і І.
Ковальчуки та Ст. і Ів. Рома-
ни.
На другій, прикрашеній чу-
довим килимом, стіні прикріп-

(перших 6 років викладачі й
управитель працювали да-
ром). А що з оплат батьків
годи було платити навіть
скромну винагороду, то ново-
обрана управа Батьківського
Комітету (Блавацький Бен-
дикт - голова, інж. Гуглевич
Ярослав - заступник, п-ні
Васке Лариса - секретарка
і д-р М. Суховерський, скар-
бник) поборола заходи, щоб
придбати необхідні фонди.
На її листи з проханнями до-
помогти Курсам відгукнулись
і надіслали грошові допомо-
ги: відділ КУК - 75 дол., Пла-
ст-Пріяту ЛВУ, і п. Методій по 25
дол. та власник фотографів
Григорій Барабаш - 20 дол.
Тому управа вийшла обороно-
ною рукою, без недобору. Го-
ловною перешкодою у роз-
гортанні праці Курсів Укра-
їнознавства, крім відсутності
власного приміщення, недо-
статне знання української
мови. Однак при тісній спів-
праці батьків і наполегливості
учнів, можна усунути не-
домагання та підхвотити дітей
до дальшої праці над собою
в середніх школах і в універ-
ситеті з усіх предметів укра-
їнознавства. Війні слід зга-
дати, що бібліотека Курсів
Українознавства налічує 82
томів, в основному підруч-
ників і посібників, що з них
користають і викладачі і ча-
стинно курсанти. На дальшу
програму склались виступи
курсанток: Віри Гуглевич
(фортепіан) і Люби Бойко
(скрипка). Лариса Блаваць-
ка та Ірина Кунда (форте-
піан), крім уже згаданих
цимми. Програмою проводив
голова управи Бендикт Бла-
вацький. П. започаткував і за-
кінчив молитвою о. Євген
Дмитрук, батько однієї з кур-
санток. Крім свідості курсан-
там - відмінникам роздали
опікуни клас книжки як на-
городи за успішність, а чоти-
рьом абсолюткам з IV кур-
су вручив опікуни ще й окремі
книжкові пам'ятки в 150-ті
роковини Т. Шевченка. На за-
кінчення абсолютка IV-го
курсу і відмінниця (впродовж
усіх чотирьох років навчан-
ня) Валя Горбай вручила у-
правителів Курсів Україно-
знавства проф. Р. Березовсь-
кому живі цвіти під голосні
оплески привітань, які не ша-
дили їх теж виконавцям і па-
ям на підготову перекуски
для батьків, гостей, курсан-
тів і викладачів. М. Х.

лено правдиву трембіту з бе-
рестового дерева, обшито бере-
зовою корою. Виконав її Вас.
Слюк з с. Жаб'я, а фундавав
Яр. Войнаровський. Поруч
трембіти висять правдиві цим-
бали з усіма приладами для
налагодження струн і гри на
них. Зробив ті цимбали П. Ф.
Шкрібляк, а фундавав їх для
музею гурт співробітників: О.
Горчинський, М. Драганчук,
М. Качмарик, М. Менчинський
і Б. Скорий. Три сопліки до-
повнюють ту гуцульську „ор-
кестру“, що своєю екзотикою
приковує увагу зокрема зна-
вців музики, які з задивован-
ням питають, чи хіба можна
вигравати різні „луті“ з такої
довгої й рівної „труби“?
В сусідній габлютці, серед
різноманітних інкрустованих
речей, лежить і знаменита
„дрімба“, найпопулярніший
музичний інструмент навіть у
діахот гуцулок, що служив
ім розвагою, коли вони блу-
та по лонину з бербеницями
по молоку.
Коли ми вже коло такої
„оркестри“, то цікаво рзді-
литись і гарні образки, що їх
розміщено коло тих інстру-
ментів. На двох з них зобра-
жено в кольорах гуцула й гу-
цулку у вихрі захоплення та-
ким: на одному вони витан-
цюють „гуцулку“, а на
другому - „коломийку“. Тре-
тій образок представляє ту ж
пару в стилевих строях.
Переходимо в другу залу.
На стіні великий образ ори-
гінал мистця В. Петрука
„Гуцульське весілля“ з усіма
тонкостями обрядових зви-
чків, що їх увіковічав зви-
чель.

В скляних габлютках при-
дилосьось і захоплюємось
красотою декоративного руш-
ника з вишиваним зором з
гуцульських „калчурів“, сер-
веткою з Ворохти, звичайні-
ми гуцульськими рушниками,
налаваним з воєняної
тканини, гуцульською край-
кою і невідчужною у кожного
гуцула розкішно ушитою
„дзобинкою“ (торбин-
кою). Тут же красуються дар-
мові до годинників, зробле-
ні з насилених „пацюрон“
(коралики).
В іншій габлютці - гуцуль-
ська різьба з інкрустаціями:
касетка, ножі, тарелі, альбом,
рамці, годинник, трізуб і
малесенька чужова касеточка
виконання Вас. Яківки з
Криворівні на Косівщині.
Власні хати, де аліт відпо-
чирав і творив Іван Франко.
Подарував її музею письмен-
ник Роман Завадович, що в
той час проживав також в
тій хаті.
Третя габлютка повна се-
ріями писанок з різних місцев-
остей. На них дивись і очі
розбігаються.
Дуже цінна своєю рідкістю
серія гуцульських металевих
виробів з Косівщини: бранзо-
летки, стилевий хрест, ніж,
перстень, лускогоріж, хрест з
лашпожком - все те з виріз-
бленими рисунками а то й з
інкрустацією.
У тій же габлютці з ціка-
вий комплект зразків гуцуль-
ського хатнього господарства
речей зроблених в мініатюр-
них розмірах. З надписів, що
їх гарно уміщено під склом,
читаємо, що це фундація уч-

нів Школи Українознавства
при Учителській Громаді
під проводом учителюк, які
так в практиці навчають лю-
бити й шанувати рідну куль-
туру: Ів. Гордицької, Ір. Ду-
бак, П. Павлюк а також уч-
ниці Тої кл. Марти Гарасовсь-
кої.

Тут же с. „бербениця“ - дар
п-ста Ю. і Р. Назаревичів та
масничка-дар п-і А. Ганкеви-
чевої. Ці всі речі поступили
завдяки наполегливими ста-
ранням керівника відділу
придбання експонатів пані
Ю. Назаревич і у співробіт-
ництві згаданих учителюк
Школи Українознавства та
їхніх учнів, прізвища яких та-
кож записано на окремих кар-
точках у тій габлютці. На цім
місці треба зазначити, що ве-
лику заслугу в придбанні ек-
спонатів для музею мають та-
кож п. О. Ганкевич та п-і Ір.
Дурбак, що с. співробітниц-
ми п-і Ю. Назаревич.

В окремій, невеликій га-
блютці стоять ще два експона-
ти, що репрезентують надзвич-
айно тонку мистецьку роботу
гуцульської різьби з інкру-
стацією, від яких не можна ві-
дирвати очей. Це інкрустована
гуцульська чаша, присвячена
пам'яті покійного о. Івана Ми-
хайлова, пароха Велдіжа, пов.
Долина, а потім пароха ДП
табору Басри в Німеччині. П.
фундували М. і Л. Ганкевичі.
І. Н. Кузичі та А. і О. Ган-
кевичі. Другий експонат - це
майстерно зроблена касета,
присвячена пам'яті восьми по-
кійних співробітників музею,
імена яких подано на окремій
карточці. П. дарували в імені
відділу придбання експонатів
п-ні Ю. Назаревич і п-ні Ір.
Дурбак. Так в музеї цимі до-
рогими предметами нашого
мистецтва увіковічено
пам'ять патріотів, що служи-
ли Богові й українській спра-
ві далеко від батьківщини.

Щоб доповнити враження
від „Гуцулії“ в музеї, розгля-
даймо ще серію фотографій,
дбайливо уміщених в рамках
на стіні. Це побут і типи гу-
цулів з сел Жаб, Космач та
Ясенів.
Нарешті, з замилюванням і
зворушенням не витримують,
щоб не поглядати рукою фі-
гурку - манекен в однострою
старшини Карпатської Січі.
Це він тут, має охороняє па-
м'ятки рідної Гуцульщини.
У нас же викликає чарівні
спогоди про легендарно-геро-
їчні події 1939 року.
Закінчивши оглядини, ви-
ходимо з виставкових залів і
тут же раз заставляємось
коло трембіти, щоб прочитати
фольклорний твір - сучас-
ну гуцульську пісню, що її
поміщено на картонці під
трембітою:

„Я в трембітону заграю,
заграю - загуду.
З своїм милим рідним красм
розмову поведу.
Верховино, мати моя,
весь краса чудова твоя.
Вся краса твоя чудова
у мене на виду“.
І так ці слова гармонізують
з своїм настроєм після огля-
дних тих гуцульських експо-
натів та спогадів ними навія-
них про таке. Здавалось, не-
давнє мило минуле... в тій
„країні чарів і краси“
Ант. Куциньський

ВСТУПАЄ В ЧЛЕНІ
УНІОСЮЗУ!

НЕДАВНО ВИЙШЛА З ДРУКУ І ПОСТУПИЛА
В ПРОДАЖ НОВА ЦІКАВА КНИЖКА
о. Архм. Петра ОПАРЕНКА
під назвою
СУД БОЖИЙ
(НАРИС, ОПОВІДАННЯ І ЛЕГЕНДИ)
Книжка має 192 стор. великої містки,
в гарній м'якій обкладці.
ЦІНА 2 дол. 50 ц.
Книжку можна купити у всіх о. о. Настоятелів парафій Ук-
раїнської Православної Церкви в США, і в автора: Гроші,
перекази, чеки й замовлення слати на таку адресу:
V. Rev. P. OPARENKO
1533 Pembroke Street - Bridgeport 8, Conn.

Збори Відділів
Українського
Народного
Союзу

СУБОТА,
8-го СЕРПНЯ, 1964 р.:

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж. - Мі-
сячні збори В-та св. Ів. Хре-
стителя, Відд. 270, о год. 7-й
веч. в УНДМ при 90-96 Філт
вул. Просимо прийти на збо-
ри бо с важливі справи до ви-
рішення. - С. Островський,
секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. - Місячні
збори В-та св. Володимира,
Відд. 130, о год. 8-й веч. в
приміщенні Українських Ка-
толицьких Ветеранів при 33
Іст 7 вул. Перед зборами мо-
жна вклатити членські вклади.
- І. Малець, секр.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, Па. - Місячні
збори Т-ва „Мир“, Відд. 324,
о год. 7-й веч. - Іван Струк,
секр.

НЕДІЛЯ,
9-го СЕРПНЯ 1964 р.:

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, Па. - Місячні
збори Т-ва „Любов“, Відд. 45
від год. 12:00 до 1:30 по пол.
в Домі У. А. Горюхан при 847
N. Franklin St. Проситься чле-
нів забрати свої дивіденди. -
М. Сеник, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. - Збірка
місячних вкладок членів В-та
св. Петра і Павла, Відд. 102
зараз по Співній Ст. Вокій
в церковній залі при 2280 W.
7th. - М. Бобечко, секр.

Посмертні згадки

СТЕФАН ТИМЕЦЬ, довголіт-
ній член В-та св. Степана -
221 Відд. УНСоюзу в Шиня-
го, номер 3 червня 1964 р. на
83-му році життя. Покійний
народився в с. Тимці, повіт
Любачів, Зах. Україна. Поля-
нив в смутку 2 синів Івана і
Петра, 2 доньки Юлію і На-
талку та 9 внучат. Похоро-
н відбувся 6 червня в р. з На-
тедія св. о. Миколая при уча-
сті родичів, членів В-та і зна-
йомих. Похоронено на укра-
їнському цвинтарі св. о. Ми-
колая.
Вічна Ному Пам'ять!
Т. Шинягу, секр.

МИХАЙЛО ДЕНЬКО, член 235
Відд. УНСоюзу в Рорфолд,
Огайо, номер 17 червня 1964
р. Покійний народився 29 верес-
ня 1887 р. в с. Боско, пов.
Сніж, Зах. Україна. Прожив
77 років. До УНСоюзу вступив
1916 р. та домігся бути на-
сиром 235 Відд. Похоронив
в глибокому смутку дружина, 2
доньки, сини та внуки. Похор-
он відбувся 20 червня в р.
при участі родичів, односель-
чан і членів Відділу.
Вічна Ному Пам'ять!
Ів. Шестак, секр.

МИХАЙЛО ГАРСОН, довголі-
тній член 287-го Відд. УНСо-
у в Westbury, L. I., номер 5-го
травня 1964 р. Покійний по-
ходив з с. Зарубинців, пов.
Збараж, Зах. Україна, де свою
землю надідував на Чатіл-
но „Пресвіта“. М. Гарсон до
УНСоюзу вступив 1928 р. Бул
прикладним союзником та
жертвником на добродійній ці-
лі. Залишив в смутку 2 зам.
доньки Олено і Ануу, 3 синів
Петра, Степана і Володимира.
8 внучат. Похорон відбувся 9
травня в р. з кат. церкви St.
Bredes при участі членів Від-
ділу і знайомих. Похоронив на
цивинт Holy Road у West-
bury, L.I.
Вічна Ному Пам'ять!
Управа

АГАФІЯ БЕРЕВІЛЬЦЬКА - мі-
сцьквнч, довголітній член-
ка 238 Відділу ім. С. Ков-
валів в Бостоні, Масс., по-
мерла 18-го травня 1964 року
проживши 74 роки. Покійна
народилася в с. Погоже на Ук-
раїні, з дому Ярощ. Жінка
бл. п. Писня Бердичівського,
а потім жінка Максима Миске-
вича з Кантону, Масс. Покійна
була членкинею-основницею
Сестрицтва Пречистої Діви
Марії в Бостоні, Масс. Запо-
кійна Служба Божа була від-
правлена в українській право-
славній церкві св. Андрея в
Jamaica Plain, Mass. Похоро-
нена на Mount Hope Cemetery.
Вічна Ів Пам'ять!
Анна Ремік, секр.

ЗІСКА Company
INVESTMENT BROK-
ERS
43 E. 7th St.
Tel.: GR 5-2550, New York City
ВЕЛИКИЙ КОВЗАР
в англ. мові КИ, Канада.
Ціна дол. 8.00.

Pione
Українське Випускове Бюро

Roman Parcel Service
141 2nd Ave., New York City
Tel.: GR 5-7430

НАДАЛИ ПАЧКИ З ОДЯГОМ
І НОВИ ХАРЧЕВІ
Урадою години від 8:30-7 веч.
Субота до 6-й веч.
В неділю через літній і серпень
БЮРО БУДЕ ЗАКРИТЕ.

Українське Випускове Бюро
GLOBE PARCEL SERVICE
48 1/2 East 7th Street
NEW YORK 3, N. Y.
Tel.: GR 5-1785

Вислав пачки з ЗША та ста-
ндртові і комбіновані пачки
з СССР.

BUSINESS OPPORTUNITY
ЛАНЧОНЕТА НА ПРОДАЖ
добре положення і добрий біз-
нес, також разом 4 кімн. поме-
щення. Телефонувати від 7-й
рано до 10 веч.
FO 4-9050.

OLD BRIDGE, N. J.
Надла нагода для доброго ме-
хайка, д. пост. гараж, газолі-
нова станція і дм. Вудинюк
40 x 64 ft. Площа 150 x 150, мо-
же бути на показ ант. Багато
бізнесу для підприємців, що не
боятись праці. Ждає \$32,000,
або продається також окре-
мо. Власник забере 23 морг. Тел.
201 Clifford 4-9827 N.Y.C.
в день або веч.

в мистецтві „СВІДІНІ“<